1871. III. évfolyam. 159. szám. Hétfő, augusztus 14

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve.
Egy évre 10 frt — kr. ½ évre 2 frt 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám 10 „
Előfizetési pénz s minden közlemény: Főpiacz. Vecsey-ház földszint a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.
Előfizethetni helyben:
Telegdi K. Lajos és Csáthy Károly könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyebütt a postahivatalok utján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési dij:
Öthasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.
Bélyegdij: Minden beigtatásért külön 30 kr.
„Nyilt-tér“-en megjelenő közlemény öthasábos sora 15 kr.
Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vettetnek tekintetbe. — Ugy szintén kéziratok sem adatnak vissza.

A kormány válságos helyzete.

II.

⊙) Minapi vezérczikkünkben emlitők, hogy bizonyosan lesznek elegen, kik megmosolyogják a czikkünk felibe irott czimet, mely igy hangzott: „a kormány válságos helyzete.“

Még akkor a Hohenvárth által czélzott egyezkedés sükerét nem igazolta a Lajtán tuli országgyülések feloszlatása.

Még akkor Lónyaynak meggrófitása nem keltett gyanut azirânt, hogy a fejedelemnek az uj gróf iránt tanusitott rokonszenve alkalmasint változásokat jelez a magyar korona tartományaiban is, miből igen könnyen következhetik, hogy az uj gróf kineveztetése összefüggésben áll a Lajtán tul legközelebb észlelt eseményekkel. Mert ki tudja, hogy vajon a csehekkel létrejövendő egyezkedés következtében Magyarországon is beállandó változások keresztülvitelére nem lesz-e szükség épen oly uj emberre, mint a csak most meggrófositott Lónyay?

A mi akkor, midőn a hivatolt czikket irtuk, még csak sejditès volt, ugylátszik, hogy lassanként kezd tért foglalni a valóságban is.

Nem érzünk hivatást arra, hogy a jobboldali lapok mondókáit készpénz gyanánt vegyük; hanem mégis tagadhatlan, hogy akarva — nemakarva sulyt fektetünk a kormány lapok példálózásaira, midőn bizonyos dolgoknak előre vetett árnyékát felfogva, szétakarják terjeszteni a világon; midőn kivetik a hálóból a halat a közpiaczra, látván, hogy a tömeg már-már kiabálja: „kenyeret és mulattató játékokat“; midőn félnek, hogy a való már-már kipattan nálok nélkül is!

És ime a kormánylapok kezdenek szépen alkalmazkodni a viszonyok alakulásához: ime kezdik sejteni a valót; kezdik kitárni sejtelmeiket; kezdik belátni hogy változás készül, mely megingatja a magyar kormány állását is.

Mióta a csehekkel történt előleges egyezkedési pontok folytán a lajtántuli országgyülések feloszlatásának szükségét belátták az osztrák kormány köreiben, alig lehet kétkedni afelett, hogy Hohenvarth gróf az uj országgyülések által választandó birodalmi tanács utján ki is viendi azt, a mit akar; vagy is a csehekkel megállapitott egyességet keresztülhajtja.

A bécsi uj Presse előre jajveszékel már, hogy mivé lesz akkor Ausztria, ha a birodalmi tanács által képviselt osztráknémetekkel eltelt többség elenyészik; mivé lesz Ausztria, ha Bécsen kivül Budán, Prágában, Lembergben stb. is kezdik irányozni az Ausztriában élő nemzetek sorsát? Sőt az uj Presse annyira megy, hogy jónak látja hivatkozni oroszlapokra, melyek már körörvendve hirdetik, hogy Ausztria már is szétmállott, s nagyobbszerü külső események intézésére egyátalában nincs képesitve.

A Pester Lloyd pedig maga is bevallja már annyit, hogy a csehekkeli kiegyezés könnyen megrázkódtathatja a dualismust, azaz: a Magyarország és Ausztria közt létrejött közösügyes kiegyezést! . . .

E jelek mind oda mutatnak, hogy „rosz szag érzik Dániában!“

Ha azon egyesség, mely a birodalom sorsa intézését Magyarország és Ausztria közt megosztja, oly ujabb egyezkedés által érintetik, melynélfogva a csehek, lengyelek is mint önálló nemzetek, hasonló befolyást gyakorolhatnak a birodalom sorsa intézésére, mint eddigelé Magyarország gyakorolt, — akkor, természetesen, a Magyarország és Ausztria közt 1867-ben kötött közösügyes kiegyezés tettleg semmivé lesz! . . .

S mi következik azután?

Kétségtelen dolog, hogy Magyarországnak beleszólója van a dolgok feletti intézkedésekbe.

Vagy, ha a Lajtán tuli dolgokba avatkozni nem akar: azt a kötelességét nem utasithatja el magától, hogy a alkotmányos uton hozzáálásson a nemzet ügyei intézéséhez!

Szóval: a közösügyes kiegyezés revisio vagyis átvizsgálás alá jutand!

S ki kezeskedhetnék arról, hogy a mostani kormány, mely annyi erőfeszitéssel vitte keresztül 1867-ben a közösügyes kiegyezést, — most ujra képes lenne, ujabb kiegyezést fogadtatni el a nemzettel, mely Magyarország befolyását, önállóságát, függetlenségét még többirányban megosztja, mint az 1867-iki kiegyezés?

Az 1867-ik év óta a nemzet minden rétegében megtömörödött a gondolat, hogy a közösügyes kiegyezés semmi jót nem hozott a hazára, — sőt a belreformok keresztülvitelében az perczről perczre akadályul szolgált!

Megszilárdult a meggyőződés, hogy a had- és pénzügy függetlenitése nélkül Magyarország nem lehet Magyarország!..

Tehát a változások alkalmasint a kormány életének végnapjait fogják jelezni.

Ha az uj ember, az uj gróf szemeltetnék ki a dolgok uj rendének keresztülvitelére: azt hiszszük, hogy az ő szárnypróbálgatása is rövid életre lenne hivatva. . . .

S ekkor aztán a baloldalnak kell átvenni a kormányt, s a baloldal kormányra jutása maga után vonja a nemzet hő vágyainak teljesültét. . . .

Vagy pedig az az alkotmányos élet véget érend.

Más megoldás alig gondolható!

A baloldal kormányra jutása a trón biztosságának is záloga lesz.

Az alkotmányos élet megszüntetése pedig csak fokozandja a zavart, mely Ausztria feloszlását vonná maga után!

A választás könnyü!

Vigyázzanak a bölcsek, hogy a haza veszélybe ne jusson!

= **Bécsből** érdekes dologról értesitik lapunkat, irja a „Hon.“ Tudósitónk szerint, ki hiteles forrásból merit, az uj gróf, a közös pénzügyminiszter nagy terveket kohol, nem vállalkozott kevesebbre, mint arra, hogy ministeri állásáról lemondván, uj pártot teremt, s a jövő választásokra egész hadával fellép.

E had alatt nem a Csáky-Lónyay Józseféle „dissentereket“ értik, kiknek kisérlete ugy látszik zátonyra jutott, s méltán; — hanem az uj szövetségeseket. Azt mondják ugyanis, hogy Lónyay komolyan szövetkezett az ó-conservativekkel, s egészen sorakozott phalanxxal lépnek sorompóba Szécsen, Apponyi et caetera graeca.

Majd meglátjuk, hány zsákkal telik.

Más oldalról azt irják a Honnak, hogy azon korább felmerült hir, mely szerint Prokesch báró más kezeknek engedné át a keleti követség vezetését, csakugyan valósul, s hogy e helyre csakugyan gr. Waldstein János lenne kiszemelve, kit ezen állomásra keleti kapcsolatai, tanulmányai alkalmasnak mutatnak, mig másfelől, a birodalom mindkét államában birtokos lévén, s ezenkivül magyar mágnás, azon kivánalomnak megfelelne, mely oly régóta kivánja, hogy a diplomatiában magyar erők is alkalmaztassanak, melyeknek pedig nem vagyunk hijával,

---

— **A cseh kiegyezés** végre sikerültnek állitható, legalább erre mutat azon intézkedés, hogy a reichsrath császári parancscsal föloszlattatott. A csehek ugyanis a reichsrathba képviselők küldését megigérték azon esetre, ha a jelenlegi reichsrath föloszlattatnék, — ez most bekövetkezett s igy a differenczia ezen fő pontja is ki lőn egyenlitve. A reichsrathon kivül továbbá a felső-ausztriai, salzburgi, styriai, carinthiai, mervai, sziléziai és tyroli tartománygyülések is föloszttattatnak.

— **A császárok találkozása.** A mi két hét óta oly sok beszédre, vita és irásra szolgáltatott anyagot, a császárok találkozása, most ime véghez ment tény. I. Ferencz-József a welsi pályaudvarban f. hó 11-én délutáni 2 óra tájban porosz egyenruhában fogadta Vilmos német császárt. Vilmos császár a waggonból azonnal Ferencz Fózsef felé sietett a fejedelmek szivélyesen megcsókolták egymást, mire bemutatták Vilmos császárnak, ki osztrák ezredesi egyenruhát viselt, a felső ausztriai helytartót, a tábornokokat, a kerületi főnököt s a polgármestert, 8 perczny idözés után mindkét uralkodó tovább utazott, helyet foglalva ugyanazon egy coupéban. A pályaudvarnál igen nagy számu közönség gyült össze. — A két fejedelem találkozása alkalmat nyujt a bécsi hivatalos lapoknak annak kijelentésére, hogy a vérrokonságban levő két fejedelem által meginditott barátságos viszonylat folytán biztos kilátás nyilt arra, miként nemcsak Németország és Ausztria fognak gyarapodhatni ezentul, hanem egész Európa is állandó malasztos békét fog élvezni.

— **A magyar vasutak elsőbbségi kötvényei.** Egy pár hóval ezelőtt volt alkalmunk a magyarországi vasuti vállalatok igazgatótanácsainak azon együttes kérelméről tudósitni olvasóinkat, melylyel a magyar vasutak elsőbbségi kötvényeinek ovadék, biztositék stb. gyanánt a központi pénztárak- és hatóságoknál leendő elfogadása sürgettetett. Ezen kérelem folytán a hadügyminiszter értesitése szerint ő cs. és apostoli királyi felsége folyó évi julius 28-án kelt lf. elhatározásával megengedni méltóztatott, hogy az 1861-dik évi sept. hó 14-én kibocsátott katonai házassági szabály 9-dik §-a oly hozzáadással egészittessék ki, hogy a katonai házassági óvadékok biztositékául némi a kezelésre vonatkozó elővigyázat mellett a birodalmi tanácsban képviselt, valamint a magyar sz. korona területéhez tartozó (beleértve a határőrvidéket is) oly vasutak elsőbbségi kötvényei is elfogadtathassanak, melyekre nézve a kamatok fizetése és a tőke visszatéritése az állam részéről biztosittatott.

Még egyszer a tanszabadság ügye.

⁂ „Azt a sulyos bilincset, mely most a föiskolai tanrendszerre nehezedik, le fogja törni a korszellem.“

E szavakkal végeztük be a lapunk mult számában e tárgyban megjelent czikkünket, s ezzel kezdjük most is.

A tanügyi bizottság azon megállapodását, hogy a tanszabadság föiskolánkban még ne alkalmaztassék, — nem hagyta helybe az egyházkerületi közgyülés. Legelőször is derék püspökünk hangsulyozá, hogy a tanszabadság ügye halaszthatlan, s az, mint a kor és a tudományos előhaladás követelménye életbe léptetendő. Hatalmasan szólott még e tárgyhoz Imre Sándor tanár, ki következetlenségnek nyilvánitá, hogy a tanügyi bizottság ezelőtt néhány évvel szükségesnek látta a tanszabadság meghonositását, s most elodázhatónak vélte azt. Litkei Tóth Péter esperest szinte lelkesen támogatá Imre S. nézetét, s protestáns szempontból is óhajtja a tanitási és tanulási szabadságot.

És a tanszabadság ellen egyetlen szó sem emeltetett.

Tehát a „korszellem“ csakugyan megmutatta a maga erejét, s nyilatkozott is az egyházkerület tisztes atyáinak soraiban.

De mi történt?

Az ügyet természetesen oly nyomatékos felszólalások után szégyen lett volna elrontani, ezt nem is tették, hanem egyszerüen kimondották, hogy — a püspök a tanárkarral tegyen valamit a tanszabadság életbeléptetésére. De semmi irányadó elv, semmi határozott vezérfonal ki nem jelöltetett.

Azonban ettől eltekintve, tény az, hogy a tanszabadság ügye Révész Bálint püspök kezeibe van letéve. Az erélyes és tevékeny kezek biztositásul szolgálnak nekünk, hogy a tanulási és tanitási szabadság zászlója nemsokára ki lesz tüzve a föiskolában.

Kisértsék meg e rendszer alkalmazását a meglevő körülmények között már a jövő iskolai évben. És ha a tanitást nem lehetne is egészen szabaddá tenni, tegyék szabaddá — a mennyire lehet — a tanulást.

Legyen a jövő tanév — átmenet a teljes szabadságra.

Ez az ügy már nem tür halasztást. Követeli ezt a világintéző korszellem.

A törvényhatóságok szervezése.

⁂ A régi megye „névben“ él csak, többé nincs jelen“, — ezt hangoztatják Somogymegyéből a jobboldal hirnökei. A legutóbbi — s hihetően legutolsó megyegyülésen a kiküldött bizottság szervezési munkálata elfogadtatott. Hogy a szolgabirák a birósági székhelyeken lakjanak-e vagy nem? — ennek elhatározásába a bizottság nem ereszkedik, hanem bizza azt a leendő — törvényhatóságra.

Zalamegye ujjászervezési terve is készen van s az a ministeri megerősités alá felküldetett.

Dobokamegye (Erdély) is egész terjedelmében elfogadá a küldöttség javaslatát; lesz hat szolgabirói járás.

A fizetések meghatározásánál a bizottság szem előtt tartá azon összeget, mely 1870-ben a közigazgatás és árvai ügyek költségei fedezésére utalványoztatott s mely a pénzügyministerium által kimutatott személyes adó százaléknak megfelel. Határozott az első alispánnak 1600, a főjegyzőnek 1200, 2 aljegyzőnek egyenként 700, szolgabirónak egyenként 800, az árvaszék elnökének 1000, ülnökeinek egyenként 700 ft stb. fizetést. — S miután az 1870-ik XLII törv. cz. 91 §-a minden pontjának megfelelt s a munkálatoknak felterjesztését a belügyérséghez elhatározta, áttért a rendes gyülés tárgyaira.

Pestmegye második albizottsága pedig a virilisek és választókerületek megállapitásán dolgozott, de a virilisek névsora még nem teljes, lesz virilis 246. A választókerületek megállapitása nem végeztethetett el, lesz a megyében 32,220 választó.

Külföld.

= **Francziaország.** A mult napok alatt Versaillesben igen igyekeztek, a legfontosabb, vitás kérdéseket, melyek az ügyek menetére, s a rendezett állapotok helyreállitására oly káros befolyással vannak, egyesség utján elintézni, vagy legfeljebb egyelőre elodázni. Ide tartozik legelső sorban a már többször emlitve volt kárpótlási kérdés, mely felett Thiers, s a nemzetgyülés bizottsága között egyesség jött létre. A kormány az állam nevében elismerte azt, hogy az kárpótlást adni köteles, azonban más részről e bizottmány is megegyezett abban, hogy az állam nem fogja ezen kárpótlásokat a benyujtott követelések teljes erejéig eszközölni.

Aztán a departementi törvény nehány pontjára nézve is, mely pontok a kormány és a jobboldal között élénk vita tárgyát képezték, egyesség jön létre. Ide tartozott az állandó departementi bizottság elnökségének ügye is. A kormány azt akarta, hogy e bizottság elnöke a praefect legyen, a jobboldal pedig azt, hogy ez elnököt a fő tanács a maga kebeléből válaszsza. Most a bizottmányok elnöke törvényszerint mindig azok legidősb tagja leend.

A hadsereg ujjászervezésénél egy igen kényes kérdés fordult elő, nevezetesen az, hogy a fogságból hazatért tisztek jogigényeit, miképen lehessen összhangzásba hozni a Gambetta dictatorsága alatt kinevezett és előléptetett tisztek jogigényeivel? Most ez is békés uton már el fog intéztetni. Gambetta és Trochu e tekintetbeni nézeteiket már kicserélték s ebből kifolyólag lehet remélni, hogy mindkét fél érdekei kielégittetnek.

A republicán párt kebelében ismét egy uj csoport támadt, nevezetesen a l' Union republicain, mely régebbi, s ujabb keletü republicanusokból áll, s 72 tagja van, s elnöke Quinet Edgar, alelnökei pedig Corbon és Schölcher. Ez tanácskozásait felváltva Versaillesban és Párisban tartja, s a köztársaság sértetlenségét tüzte ki elvül zászlójára, s a párt reméli, hogy minél tömegesebben fognak a köztársaság barátai e zászló alá sorakozni.

A Soire jelenti, hogy Pouyer Quertier és Manteuffel tábornok egyezményt kötöttek, mely szerint a Szajna jobb partján levő párisi erődök, már nehány nap alatt kifognak üríttetni, s a német csapatok eltakarodása a Szajna megyéből, az Oise, a Szajna és Oise, a Szajna és Marne megyékből már a jövő héten megkezdetnék. Még csak a német császár ratificálása hiányzik, s ez, mint Berlinből irják nincs még teljes biztossággal kilátásba helyezve.

A „Siecle“ igen meleg támogatásban részesiti az elzasz-lothringeniek azon kérvényét, melyben termelvényeik vámmentes beszállithatásának ez év utolsó napjáig meghosszabbitását kérik. A „Siecle“ ugy látszik, ujabb illusióknak engedi át magát, a midőn hozzá teszi: A német császári kormány hajlandó lenne ezen engedményért komoly compensatiót adni, nevezetesen a határ kiigazitását a Marthe mellett. Igy nehány község visszaesnék Francziaországhoz.

A helyzet Algirban csak nem javul. Az arabok mindent leperzselnek s hogy a francziák nem hagyják ezeket megtorlás nélkül, azt több eset bizonyitja.

= **Anglia.** Az angol felsőházban a kormánynak roppant szemrehényást kellett kiállani a királynő visszavonultsága miatt. Lord Cranmore arról értekezett, hogy e miatt a királynő vagy a ministerium megrovandó-e s végül is a miniszterium találtatott hibásnak, Lord Granville az intepellátiót impertinensnek találta, azonban lord Salysburi felhivására viszszavonta nemparlamentaris kifejezését.

= **Németország.** A német birodalmi gyülés által megszavazott dotatiok kifejezése e napokban megkezdetett. Mindössze 16 egyén van, ki dotatiot kapott. Ezeknek neveit a berlini körökben nem egyformán emlegetik, ugy hogy ezuttal még — nem lévén biztos a névsor hitelessége felől — nem közöljük azt. Delbrück államminiszteren kivül még két délnémet diplomatáról van szó, a többi mind a katonai rendhez tartozik.

= **Romania.** A külföld figyelmét most leginkább a román ügyek kötik le. Több oldalról hirlik, hogy a porta minden beavatkozási szándékot megtagadott. Gróf Bismarck Gasteinba utazását összeköttetésbe hozzák a román ügygyel. —

= **Olaszország.** Itt a franczia minisztériumban bekövetkezett változásoktól sokat reménylenek arra nézve, hogy most már Francziaország mindent el fog követni Olaszországnak a pápával való kiegyezestetésére. Az Opinione rendkivüli örömmel üdvözli Remusat kinevezését.

= **Spanyolország.** A „Havas Agenec“ jelenti, hogy a spanyol belügyminiszter az alája rendelt hatóságokhoz körlevelet intézett, mely mindenütt kedvezőleg fogadtatott. A hivatalnokoknak ebben lelkére köttetik, hogy szigoruan ragaszkodjanak az alkotmány határozataihoz. A Havannában kiütött felkelést Manuel Quesada vezeti, ki már Cubában is volt felkelés vezére.

= **Mexikoban** az elnökválasztás nem vezetett eredményre, a jelöltek egyike sem kapott kellő számu szavazatot, s igy most a választást a congressus eszközli.

— **IX. Pius pápa** legközelebb hatalmas philippikát tartott Bismarck herczeg s a porosz-német kormány anticlericalis politikája ellen. „Nem tagadom, hogy azt remélem — mondja ő szentsége — miszerint az államkormány ügyes vezetője, minőnek Bimarck herczeg látszik, nem maga fogja a béke megzavarását az uj birodalomban előidézni. Reméljük és kérjük az Urat, hogy mielőtt büntetni kezd, figyelmeztetései nem fognak hiányozni.“ Különben ugy látszik, hogy a pápának nem sok panasza lesz Bismarck herczeg ellen. A porosz lapok az egyházi kérdésben egyszerre köpenyt változtattak s ma ugylátszik, hogy a kormány megijedt saját cselekményeitől s a hatalmaskodó püspökökkel kibékülni készül.

UJDONSÁGOK.

* **A debreczeni zenede,** — kivéve a megnyitását előzött alakuló évet, még soha sem részesittetett annyi pártfogásban, mint a lefolyt 1870-1-iki iskolai évben. Alapitók lettek ugyanis: Boros Sándor 100 ftal, — Özv. Csapó Györgyné, Papp Ferenczné asszony 100 frtal, — Özv. Demjén Istvánné, Biktalvy Karolina asszony 100 frtal. — Dietrick Antal 100 frtal, Fábry Ferencz 100 frtal. — Gaszner Károly 100 frtal. Göltl Nándor 100 frtal. — Gyügyey József 100 frtal, — néhai Kern Adolf 100 frtal Kiszel István 100 frttal, Komlóssy Evelin 100 frttal, Lipovniczky István nagyváradi l. sz. püspök 100 fttal, Nagy György Érsemjén 100 frttal, Szotyori Nagy Károly 100 frttal, Schwarcz Imre 100 frttal, Steinfeld Antal 100 fttal, Steszel Lajos Tápió-Szelén 100, Szücs Mihály 100 fttal, Tegze Imre 100 frttal, Tüdős János 100 fttal, Jármy Elek Puszta-Doboson 100 frttal.

Együtt 24 alapitványnyal 2400 forint értékkel.

Rendes tagok lettek: Áron Miksa, Balog Imre, Boda János, Czenger István, Domokos Kálmán, Emmerth Antal, Forgács Gusztáv, Fürst Dávid, Gaál József épitész, Gondy Károly, Hitesi Lajos, Hegedüs Pál, Kutasi Imre, Kecskés Jánosné Sz. Vetter asszony, Lengyel Zsigmond, Lux Sámuel, Lukács Ignácz Nádudvarról, Orosz László Nádudvarról, Sesztina Lajos, Simonffy Sándor, Szabó Mihály, Szilágyi Károly, Steinacker Sándor, Vojnovics János mindnyájan 6 frt évi kötelezettséggel, és Szabó Lajos 42 ft évi kötelezettséggel, hat egymásután következő esztendő tartamára; összesen 31 uj rendes tag együtt 186 frt évi kötelezettséggel.

Egyszer mindenkorra adakoztak: Konti Lajos 2 frt, Sápy Sámuel 10 frt, Igmándy József 2 frt, Pekár Imre 2 frt, Mózes Lajos 2 frt, Wundsam Ferencz 1 frt, B. Uray Bálint 5 frt, Hamar László 5 frt, Silberstein József 5 frt, Jámbor Mihály 50 forintot, Rappó Ferencz 5 frt, Összesen 89 forintot.

Ezen örvendetes jelenség azt igazolja, hogy zenedénk életrevalónak kezd mutatkozni, s ha azok, kiket az ég vagyonnal megáldott s még nem tagjai intézetünknek, a fentebb nevezett urak és asszonyságok példáját követvén, segedelemmel sziveskednének a zenede fejlesztéséhez, — pár év alatt, vetélkedhetnék intézetünk a fővárosi hasonintézetekkel.

Fogadják az elől megnevezettek, a zenede hálás köszönetét, tanusitott pártfogásukért. Kelt Debreczenben augusztus 9-én 1871.

Az igazgatóság.

* **A póttanfolyamok** a vidéki népiskolai tanitókra nézve megkezdődtek városunkban. A gazdászati tanfolyamra 24-en, a tornászatira 13-an jelentkeztek. Hallgatók csak Bihar és Szabocsmegyékből jöttek, s naponként ötven kr. dijban részesülnek, a mi bizony igen csekély.

* **Pozorszky Ágoston,** zenedénk énektanára a mult héten a n.-váradi székesegyháznál a karmesteri szigorlatot oly kitünő sikerrel tette le, hogy a székesegyházi karmesteri állomás elfogadásával tüstént megkináltatott. A mint tudjuk, Pozorszky még eddig nem határozott, elfoglalja-e a megtiszteltetést, vagy nem.

* **A gyermekhonvédség** felállitása ügyében már folynak a tárgyalások, s azt hiszszük pár nap alatt ez érdekes tárgyról kimeritő tudósitással, s a megtörtént megállapodásokkal szolgálhatunk. Igen szép lenne, ha Marzsó honvédszázados buzgalmának sikerülne a mozgalmat oly eredménynyel vezetni, hogy a 46-ik honvédzászlóalj zászlajának felszentelésénél már a kis emberek honvédcsapata is szerepelne. Ez nem kevéssel emelné az ünnepély érdekességét.

* **A tornászati póttanfolyamon** levő tanitók kérvényt intéztek a miniszteriumhoz 50 krnyi napidijok felemelése végett, s reméljük, hogy méltányos kérelmök meghallgattatik.

* **Rablógyilkosok.** Tegnap este táviratot kapott a debreczeni kapitányi hivatal Nyiregyházáról, hogy onnan két rablógyilkos megugrott s a vasuton városunk felé vette utját; itt a felismerni vélt két egyén azonnal elfogatott, de ők tagadják, hogy a keresett rablógyilkosok volnának. A vizsgálat foly ellenök.

* **Korcsmai csendélet.** Hatvanutczán van Márkus Sándornak valami parányi korcsmája, melybe tegnap egy Harsányi nevü tanyás tért be ittason, kérvén magának egy meszelynyi bort. A korcsmáros előre kérte a pénzt, ezen összeczivódtak s Márkus annyira elverte Harsányit, hogy az élet s halál között van, s megmaradásához semmi remény. Márkus be van fogva.

* **Sirkövek ékitésére** igen szép pléhkoszoruk s másnemü diszvirágok és virágkereszttek nagy választékban érkeztek a Boros Sándor és Társa czég siremlékraktárába; e diszitmények, melyek különböző virágokat ábrázolnak, valóban gyönyörködtetők a szemnek s télen át is örökzöldként virulnak a sirok felett.

* **A ref. egyházkerületi** tegnapi közgyülésen Somogyi Pál 1000 frt évi fizetésre tanitóképezdei anári helyettesül elválasztatott.

* **Rappo tegnapi előadása** igen látogatott volt, s az est fénypontját azon rablókalandból alkotott némajáték képezte, melynek főszereplője Rappó volt. Ez a közönség osztatlan tetszésével találkozott. Holnap tartják az utolsó előadást, mely egyszersmind az előképekben szereplő nők jutalomjátéka. Ezuttal a nők iránti szivességből Reichmann, a jeles müvész is fel fog lépni még egyszer.

* **A jelenleg lefolyó vásár** nem mondható tulságosan népesnek, általában azt tapasztaljuk, hogy mivel több vasuti összeköttetésre teszünk szert, annál többet veszitenek a debreczeni nagy vásárok fontosságukból. A lóvásár ma délelőtt meglehetősen volt látogatva, azonban a lótulajdonosok a lovakért oly magas árakat követeltek, hogy annak folytán a vevési kedv csökkent, s délelőtt igen kevés eladás történt.

* **Hivatlan vendégek** most is érkeztek városunkba, s a vásártéren üztek is zsebelési mesterségöket, de a rendőrség vagy tizet becsipett közülök, köztök több nő van.

* **Közegészségügyi orvosi jelentés** 1871-ik jun. haváról. Az időjárás junius hóban szokatlanul nedves volt, miáltal a növények buján növekedtek, de a gyümölcs kifejlődése késleltetve, gátolva lett; eső esett 14 napon 60, 70 párisi vonal csapadékkal; az eső kétszer jéggel, 3-szor villámlás és dörgéssel volt párosulva. — A hévmérő legalantabb állása 1-én reggel + b° 8. R. legmagasabb 19. délben + 25°. b. R. mutatott — a légsulymérő 2.6—29 és 332 99 párisi vonal közt változott, uralkodók a déli szelek voltak.

Az egészségi állapot a légző szervek hurutja által volt megzavarva, csatlakozott hozzá a bélhurut, mely különösen a kisdedeknél nagy terjedelmet nyert — elszórtan hörg hurut (tussis convulsiva) és hártyás torok gyik (angina membrunutia) mutatkozott — a váltólázak ritkábban fordultak elő.

A közkórházi betegforgalom következő volt.

Átjött jun. hóra	fi n. 4	nő n. 11	=15	=87	
felvétetett junius hóra	„ 43	„ 29	=72		
elbocsáttatott jun. hóban	„ 24	„ 22	=46	=52	
meghalt junius hóban	„ 4	„ 2	= 6		
marad julius hóra	„ 19	„ 16	=—	=32	

Halálozás. Meghalt az egész városban, nem számitván a katonai kórházat fi n. 64 nő n. 47=111. Népesedés. Született, be nem számitva az izraelita ujszülötteket fi n. 69 nő n. 68=137. Házasságra lépett 42 pár. Öngyilkossági eset 3 fordult elő, 3 férfi kötéllel vetett véget életének. Szerencsétlen halál nemével (vizbe fuladással) két gyermek vesztette életét. Debreczen jul. 19. 1871. Dr. Tegze Imre m. k. tiszti főorvos.

* **Betörési kisérlet.** Pár nap előtt egyik helybeli kereskedő — l. — f. hálószobájában éjfél után bizonyos neszt hallván, felébredt, s ki irja le meglepetését, a mint egy egyént lát a félhomályban maga felé közeledni. Erre a gyufa után nyult, s a midőn azt meggyujtotta, a hivatlan vendég megiramodott, s az udvaron átfutva a kerten át eltünt. Hogy nem jó járatban lehetett, az bizonyos, de hogy ki volt, azt a mai napig nem lehetett felfedezni.

* **Egy bécsi fogorvos** Gizelt N. idöz városunkban s pár hétig itt marad. Ügyességéről sok jót hallottunk. Lakása Széchenyi-utczán 8115. sz. a. van.

* **A mesterutczai köburkolatot** már felyülről homokolják, s egy része a mostani vásár alkalmára már járhatóvá tétetik!

Fővárosi értesitő.

** Pestvárosa valószinüleg 150,000 forinttal fog járulni az igazságügyi palota építéséhez.

** A budai müegyetemet Pestre akarják áthelyezni.

** A Teréz-városi polgárok élükön Klempa Simon prépostttal folyamodtak a városhoz, hogy a külső aradi utczában építtessen templomot. E kérelemnek nem lett meg ohajtott eredménye.

** A pápai csalhatatlanság Budán. Buda városának közelebbi közgyülésén Ribáry Ferencz szőnyegre hozta a pápai csalhatatlanságot is. Előadja, hogy az a dogma nem az összes egyháznagyok egyhangu beleegyezésével alkottatott, hogy a kath. hivek régibb hitágazatait tetemesen megzavarja, hogy a placetum regiumot nem nyerte meg, ennélfogva hazai törvényeink szerint azt kihirdetni sem lett volna szabad. Tekintve tehát, hogy Buda kir. városa, mint kegyur csak a régi hitágazatok alapján adott papoknak javadalmakat és egyéb beneficziumokat: azt inditványozza, határozza el a közgyülés, hogy azon budai lelkészek, a kik a csalhatatlansági dogmát a placetum regium nélkül kihirdetni merészelnék, addig használt javadalmaik élvezetétől megfosztassanak. E szavakat hangos éljenzés fogadta.

** Buda-Pesten két indus pap időzik. Napégette arczuk és sajátságos öltözetükkel nagy feltünést okoznak.

** A pesti egyetem orvosi kara a közoktatási miniszternek emlékiratot nyujtott be, melyben egy uj egyetem-épület épitését kéri.

** A Mátyus-féle régipénz- és éremgyüjtemény f hó 7. 8. és 9-kén a fő-reáltanodában közszemlére kitéve volt, mintegy 7000 darabból áll; teljessége, berendezése s az egyes darabok tisztasága és épsége folytán hazánkban páratlannak mondható. A 78 éves birtokos 55 év óta gyüjti e régi pénzeket és érmeket.

A nagyváradi szinkörből.

** Szombaton aug. 5-ikén adatott: „**A sohajok hidja**“ operette. Gerecsné és Tannerné kellemes éneke, Együd és Vizvári humora Foltényi ügyes játéka élvezetessé tevék az előadást.

** Vasárnap „**Két pisztoly.**“ Együd Huglija most is kitünően sikerült, Gerecs népdalai meglehetősen tetszettek, Zöldi Piros Pistája eredeti alak volt.

** Hetfőn „**Ármány és szerelem**“ szomorujáték. Mándoki, Rónai, Bercsényi, Rónainé Dózsa és Együd kifogástalanul müködtek. A nagy számu közönség ritka gyönyörrel hallgatta végig az összevágó előadást.

** Kedden Dalffi Lőrincz jutalmára „**Ördög Róbert**“ opera adatott. A közönség szép számmal jelent meg. Dalffi, Dalnoki, Gerecsné és Tannerné nagy tetszést arattak.

Szerdán aug. 9-én: „Mária Terézia és a jezsuiták“ vigjáték. Az előadás meglehetősen élénk volt. — Bercsényi tulozott, Rónainak nem ártott volna több simaság. Folténvjné szépen játszott; Szakál Róza kedves jelenség volt. —

Belföldi hirek.

** Békésen — mint onnan értesülünk — a veres himlő nagyban dühöng.

** B.-Csabáról irják nekünk, hogy itt egy nő féltékenységből sziven akarta magát lőni, de a golyó karján ment keresztül, sebe nem halálos. — Ugyanonnan tudjuk, hogy egy tót felgyujtá fivére házát, melyről másik is meggyult; ekkor a megrémült ember torkát felmetszé, még sem halt meg, erre hasát szurta át, s daczára a sérelmeknek — él.

** Nagy-Szalontáról értesülünk, hogy az ottani gymnasiumban néhány év óta egy jeles készültségü orvos, Dr. Kiss Ferencz a természettudományokat minden dijnélkül adja elő. Nem mulaszthattuk el e szép és önmaga-magát dicsérő tényt nyilvánosságra hozni. A derék orvos a legpontosabban megtartja óráit, bárhol van is dolga, a kitüzött órára iskolába siet; tanitványai a legőszintébb szeretettel ragaszkodnak hozzá, nyájas bánásmódja folytán, szinte családias viszonyban élnek. A tanügy e nyagyérdemü bajnokának neve méltó, hogy dicsérettel emlegettessék.

** Hajdani nagyfétünk egyik dicső emléke, Visegrád kezd érdekeltséget kelteni, ujabban azt távirják onnan, hogy megtalálták ama helyet, hol a korona és az ékszerereklyék őriztettek; boltozott henger alaku üreg, azon terem sziklája alá vésve, melynek külső falán még nem régen két koronaőr neve és czimere márványtáblán volt kivésve.

** Követésre méltó. A hevesmegyei iskolatanács ez évre sem kiván napdijakat s uti költséget.

** Nagyváradon az ottani tanitó praemontrei rend egyik tagja e napokban ki fog lépni a rendből. Ez áttérés mostanában napirenden van. Nem szeretik a csalhatatlansági levegőt.

A „Debreczen“ eredeti

MAGÁNTÁVIRATAI.

= **Pest, aug. 14. A magyar sorsjegyek huzásánál az főnyereményt az 1434 sorozat 35 ik sz. a 25000 forintot a 2614 sorozat 2-ik sz. 5000 frt. a 865 sor 46-ik sz. ezer frtot 4410 sor 41-ik sz. 4410 sor 20-ik sz. 3610 sor 42-ik sz. 4410 sor 15-ik sz kihuzattak még a 4944. 389, 1697, 4269, 2262, 2056, 236 sorozatok.**

= **Pest, aug. 14. A buza a csekély szállitás miatt 5—10 krral drágábban kelt, a rozs 5 krral drágább, más egyéb nem változott. —**

= **Bécs, aug. 14. A montenegrói fejedelem septemberben utnak indul, hogy Bécset, Berlint, Petersburgot meglátoghassa. E látogatás czélja az, hogy, az adriai tengerparton egy kikötöt nyerjen egyszersmind tengeri lobogója elismerését megnyerje.**

= **Berlin, aug. 14. Bismarck Varzinból ideérkezett, s három heti fördőhasználatra Gasteinbe utazott.**

= **Róma, aug. 14. Egy bizottság vizsgálatokat tart a zárdákban, hogy ott a csapatok elhelyezhetők-e; a pápa a tervezett ...trónt visszautasitotta, s egy levélben azt ohaját fejezte ki, hogy jobb lesz a pénzen növendék papokat megváltani a katonaságtól.**

Nyilt tér.

Eladó tartályok.

Egy jó izléssel készült boltitelrelvény — és egy nagy táblaüveggel ellátott kirakat, bár mely kereskedési alkalmas, hallatlan olcsó áréri minden órán eladó.

A köntös kertben a harmadik ...ráson négy s félnyilas szöllő egészben vagy részben eladó.

Értekezhetni piacz teleki utcza ...let 2135 sz. háznál.

291 1—2 **Boda János** tulajdonos.

Távirati tudósitás

a bécsi tőzsdéről aug. 14-ről.

Arany . . 5 frt 80 kr. — Ezüst . . 120 frt 40 kr.

Felelős szerk. és kiadótulajdonos: OLAH KÁROLY.

HIRDETÉSEK.

KUBINYI K.

Debreczenben

a jelen augusztusi vásárra

kereskedését következő árukkal bőven ellátván, azokat a nagy érdemü közönség becses figyelmébe ajánlja, u. m.

Lovagló szerszámok.

1 Disznóbör nyereg	12 ftól	70 ftig.
1 „ Kantár —	1 50.	15 —
1 pr Lekötő —	2 —	5 —
1 „ Kengyel szij —	1 50	5 —
1 „ Kengyelvas —	1 —	4 —
1 drb Zabola —	1 —	5 —
1 „ Ugratószij —	2 —	10 —
1 „ Izzasztó —	2 —	7 —
1 cs. angol nyereg kenőcs	—	1 —
1 drb Lovagostor	50 kr	10 —
1 „ Ujvárosi agarász ostor	3 —	12 —

Hámos lóra való szerszámok és ostorok.

1 drb Kétlóra való ostor	1 f — tól	5 f — ig
1 „ Négylóra való „	2 —	5 —
1 pr Zabola „ „	1 50	5 —
1 drb Pokrócz lekötő	1 50	5 —
1 pár Gyeplő szár	2 50	5 —
1 drb lóra való háló	25 frt „	—
1 „ angol vizmentes veder	3 ft.	50 krt.
1 pár Kötőfék	2 —	5 —

és mindennemü csatok és kulcsok, réz, lagirozott és pakfonból.

Férfi divatáruk.

Legujabb nyakkendők, manchettek, gallérok, inggombok, keztyük, szines és gallér nélküli ingek 2 ftól 10 ftig, legujabb angol illatszerek, akasztó táskák, stb.

Utazó készletek.

Böröndök 2 ft. 50—15 frtig; női és férfi vászonnal boritott fördői fakufferek 3 ft. 75 — 25 frtig, angol por és eső elleni igen czélszerü szagtalan gumi felöltők 12 ftól 18 ftig és számtalan ebez tartozók.

Esernyők.

Minden nemü 1 frtól 15 frtig.

Női ékszerek.

Broges függő, Colier, Medalion, hajtük stb. különösen fekete szinben.

Tajt pipák.

Magyar, török, fedeletlen, kávéházi pakfong és ezüsttel fedelezett, dohányzó pipák 50 któl 25 frtig; czigarett és szivarszivók különböző alakban 30 któl 15 ftig.

Csibuk szárak, valódi török, bádeni meggy és nádból borostyánnal 1 ftól 30 ftig.

Állandó raktárak

MICSEY és RÁTH uraktól Pesten.

Szalmakalapjaiknak bizományiraktára nagyban és kicsinben.

QUENCZER TESTVÉR uraktól Pesten.

Nemez és selyem kalapjaiknak bizományi raktára kicsinben.

Ajánljuk a t. cz. közönség becses figyelmébe legujabb készületü (minden szag nélkül)

Angol eső- és porköpenyeinket, esernyőket, kitünő angol nyeregszerszámokat,

lóhálókat, lótakarókat, lovagkorbácsokat, ostorokat, lovagló- és kocsizó keztyüket, mindenféle zablákat,

legdivatosabb férfi-kalapokat,

inggallérokat, karmantyukat, finom pamut, czérna és selyem férfi-harisnyakat,

valódi prágai, franczia és svéd-keztyüket;

mindenféle illatszereket; női, férfi- és gyermek-lábbeliket, uti-böröndöket, kézitáskákat, plaidszijjakat és igen szép plaidkendőket, koffereket, mindenféle nagyságban; — a legjobb minőségü

China-ezüst asztali-készleteket.

Petroleum és kerti-lámpákat, ebédlő csillárokat, legujabb szerkezetü kávéfőzőgépek réz és china-ezüstből 1 személytől 16 személyig, oxidált réz theakannákat, szamovárokat, vizforralókat, vadász-eszközöket, toiletttükröket, női mosdóasztalokat, iró-asztalokat, szobai virágmedenczéket és állványokat, pipa-asztalokat, tajt-szivar- és dohányzópipákat, csibukokat, borostyánszopókákat, fali-etagerokat, szoba-szőnyegeket, a legjutányosabb árban.

Ferenczy és Luchs,

norinbergi és diszáru kereskedések fő-piaczon Csanak-ház, Debreczenben.

332 1—3

Galéne befócskendés.

meggyógyit fájdalom nélkül 3 nap alatt mindenféle akár most fejlődő, akár már kifejlődött és idült hugycső folyásokat.

Központi raktár Ausztria-Magyarországra nézve **Maager Vilmosnál Bécs Bäcker strasse 12.**

1 üveg használati utasitással 3 frt. 70 kr.

Kapható **Pesten Török József** gyógyszertárában. 37 24—

Fogorvosi jelentés.

Van szerencsém értesiteni a n. é. közönséget, hogy általam a legszebb és legjobb fogak, kapcsok nélkül, aztán léganyomatu fogzatok, a nélkül, hogy a foggyökért el kellene távolitani, a legujabb

amerikai módszer szerint

fájdalom nélkül behelyeztetnek.

Átalában minden fogmütétet, gyorsan s kiméletlel végzek.

Lakásom a vásár alatt Széchenyi-utcza 1815. sz. a.

Számos látogatást kér

Gizelt N.

324 2—2 Fogorvos Bécsből.

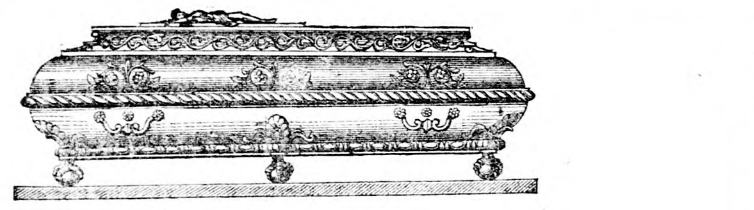

Ércz-koporsók.

Van szerencsém ugy a vidéki mint szinte a helybeli nagyérdemü közönséggel tudatni, miszerint nálam mindenféle nagyságban a legszebb diszitéssel ellátott érc-koporsók, igen jutányos áron nagy menynyiségben kaphatók.

Debreczen Csapó utcza, 329 sz. a.

Kardos István mk.

301 6—6

176. ARJEGYZÉK

az „ISTVÁN“ gőzmalom gyártmányairól.

(Debreczenben költségmentesen, készpénzfizetés mellett o. é.-ben, kötelezettség nélkül.)

Ingyen zsákkal.

		frt. kr.
A. Asztali dara nagy szemü		15 40
B. Ugyanaz apró szemü		15 40
C. Dara középszerü		14 40
0. Királyliszt		14 80
1. Lángliszt		14 20
2. Montliszt		13 80
3. Zsemlyeliszt különös		13 40
4. „ „		12 80
5. Fehér kenyérliszt I. rendü		12 —
6. Ugyanaz II. rendü		10 40
7. Barna kenyérliszt I. rendü		9 40
8. Barna „ II. „		8 40
9. Lábliszt I. rendü	zsákkal	6 40
„ Lábliszt I. „	zsáknélkül	6 —
10 „ II. „	zsáknélkül	3 —
11 Buzakorpa	zsákkal	2 40
„ „ „	zsáknélkül	2 —
Rozsliszt I. rendü		9 40
Rozsliszt II. rendü		8 60
„ „ III. „		7 —
Rozskorpa	zsákkal	2 80
„ „	zsáknélkül	2 40
00 Árpakása		18 —
0. Árpakása		16 —
1. Árpakása		12 —
2. Árpakása		10 —
3. Árpakása		9 —
5. Árpadara		11 —
6. Árpaliszt	zsáknélkül	4 —

A buza- és rozs-készitmények eladása netto 150 bécsi fonttal, az árpakása netto 100 bécsi fonttal — ingyen zsákba pakolva — történik.

A. B. és C. dara 50 bécsi fontos ingyen zsákokban is kapható.

Simaőrlés mázsánként	— 70
Darálás „	— 35

Debreczen, 1871. jun. 18.

Boros Sándor és Társa

Márvány-müraktára Debreczenben, főpiacz Vecsey ház.

Siremlékek,

gránit-, kék, fehér hamuszin és veres márványkövekből

a lehető legnagyobb választékban, jutányos árak és feltételek mellett.

Siremlékeimet egyenesen az eredeti forrásból, az illető gyárakból rendelvén meg, azon helyzetben vagyok, hogy a n. é közönségnek áruczikkeimmel a legjutányosabb árakon szolgálhatok, 10 frtól kezdve fölfelé, a siremlék milyensége szerint; s e részben **minden megrendelést a leggyorsabban s legpontosabban teljesitek.**

Ajánlom továbbá szolgálatomat akár helyben, akár vidéken a siremlékek fellálitására s a siri feliratoknak bármely európai nyelven kőbe metszésére, valamint a régi sirköveknek megujitására s az avult betüknek ujonan aranyozására.

Tisztelettel kérvén a n. é. közönség becses pártfogását.

Debreczenben, 1871. aug hó.

☞ **Üzlethelyiség: Piacz-utcza Vecsey ház.**

511 5—5 **Boros Sándor és Társa.**

Faraktár megnyitás.

Van szerencsém a t. cz. közönségnek tisztelettel tudomására juttatni, miszerint f. évi junius 1-ső napján a Bárány-utcza sarkán, a Szikszay-féle házban, mindenféle faanyagokbóli raktáramat megnyitottam, feladatom leend becses vevőimnek a legpontosabb kiszolgáltatás a legjutányosabb árak mellett, tökéletes megelégedésüket megnyerni, s hogy ez igéretemet beválthassam kérem üzletemet minél tömegesebb látogatással szerencséltetni.

Debreczen, 1871. augustus 10-én.

teljes tisztelettel

323 3=3 **Kohn Dávid.**

Haszonbérleti árverési hirdetmény.

Sz. kir. Debreczen város tanácsának 5587/871 számu végzése folytán közhirré tétetik hogy a város tulajdonához tartozó csilagos csapszék rozsólitos kisbolt a külső kóser épületben a jövő 1872-ik év január 1-től számitandó 3 évre, a balsó és külső kóser itatmérési jog 1871 jan. 1-től dec. végéig egy évre a városházi nagy tanácsterembeu f. évi aug. 21-én tartandó nyilvános árverés utján haszonbérbe fog adatni.

Az árverési feltételek addig is a városi számvevőségnél bármikor megtekinthetők.

Debreczen 1871. aug 12-én

Poroszlay László m. k.

331 1—3 k. ig. tanácsnok.

Eladó ház.

Széchenyi utczán az 1808. sz. ház, mely áll 4 lakosztályból, azaz: 12 szoba, 3 konyha és 1 pincze lakosztályból. 2 szoba, 1 konyhával, szilárdon téglából épitve, s cseréppel fedve, 904 négyszög öl belsőtelekkel, s 8 hóld utánna való földdel szabad kézből eladó. Ugyanott 2 rendbeli lakosztály minden órán kiadó.

Értekezhetni Széchenyi-utczán a bentlakó egyik tulajdonossal.

322 3—3

Eladó gőzmalmi részvények

Tátrai Kárpátnál

kaphatók a gőzmalom társulat irodájában czegléd-utczán.

577 25

Debreczen, 1871. Nyomatott Telegdi L. betüivel. (Széchenyi-utcza 1814. sz. a.)